

## האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

### הנחיית קבוצות משימה - 3630

תאריך עדכון אחרון 26-09-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עדית בליט כהן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [nirit.sariel@mail.huji.ac.il](mailto:nirit.sariel@mail.huji.ac.il)

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ג' 12:30-14:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס עוסק בלמידה תיאורטית של מושגי יסוד בתהליכים קבוצתיים. הלמידה תשלב התנסויות חווייתיות להדגמת התכנים התיאורטיים תוך חיבור לעבודה סוציאלית קהילתית.

מטרות הקורס:

למידה של מושגים בסיסיים מעולם הנחיית קבוצות משימה והיכרות ראשונית עם תפקידי המנחה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לזהות תהליכים קבוצתיים.

להכיר תופעות שמתקיימות בקבוצות.

להתנסות בהנחיית קבוצה תוך כדי קבלת משוב קונסטרוקטיבי מהמשתתפים והמרצה

דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: קריאה, דיונים, הצגה של וורבטים, הגשת תרגיל, הנחיית עמיתים וצפייה בסרטים וסרטונים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1.מהי הקבוצה, יתרונותיה

2.מאפייני קבוצה, סוגי קבוצות, הקמת קבוצה

3.תוכן ותהליך: תהליכים וכוחות הפועלים בקבוצה

4.שלבים בהתפתחות קבוצה

5.הקבוצה כ"שלם"

6.תפקידים בקבוצה

7.העבודה הקבוצתית כאמצעי לפיתוח הקהילה

8.אתגרים בהנחיה: קונפליקטים והתנגדויות בקבוצה

9.תפקיד המנחה

10.סיום ופרידה בקבוצה

חומר חובה לקריאה:

רשימת קריאה (פריטי חובה בכוכבית)

מבוא לעבודה קבוצתית

ברמן, א' (2015). מהו הקבוצתי בטיפול קבוצתי? מתוך: ר' פרידמן וי' דורון (עורכים), טיפול קבוצתי

אנליטי בארץ זבת חלב ודבש, (61-77), קריית ביאליק: "אח" בע"מ.  
\*הגורמים הטיפולים בקבוצה: יאלום, א' ולשץ מ' (2005). טיפול קבוצתי תאוריה ומעשה (עמ' 21-38). אור יהודה: הוצאת כנרת זמורה ביתן/מגנס

מאפיינים וסוגי קבוצות, הקמת קבוצה  
אורט, מ, וזילברמן, מ. (2011). מיומנויות הנחייה לקבוצות-מדריך למנחה (עמ' 35-11). קריית  
ביאליק: "אח קסן, ל'. (1997) "סיווג ותכנון עבודה בקבוצות במסגרת התערבות ישירה בעבודה  
סוציאלית". חברה ורווחה, ט"ו (1), 43-62.  
בהרב' ז' (2001). מסע קבוצתי (עמ' 23-27). הוצאת גל.  
\*יאלום, א', ולשץ, מ'. (2006). פרק 10: הקמת קבוצה: מקום, זמן, גודל, הכנה. בתוך: א' יאלום  
ומ' לשץ, טיפול קבוצתי - תאוריה ומעשה. (עמ' 284-310). ירושלים: הוצאת מאגנס.

תוכן ותהליך בקבוצה  
פרל, ג' ופלד ע' (2007). פיתוח מודל מובנה לעבודה קבוצתית, רגישה לתהליכים בקבוצה. חברה  
ורווחה, 621 - 642. (4).  
יאלום, א' ולשץ מ' (2006). טיפול קבוצתי תאוריה ומעשה (עמ' 39-72). אור יהודה: הוצאת כנרת.  
Racine, N. M., Smith, A., Pelletier, W., Scott-Lane, L., Guilcher, G. M. T., & Schulte,  
F. (2018). Evaluation of a support group for parents of children hospitalized for  
cancer and hematopoietic stem cell transplantation. *Social Work with Groups*(4),  
276-290. doi:

הקבוצה כ"שלם"  
\*תלמי, ש'. (2017). הקבוצה כמרחב מחולל זהויות-מחלל זהויות. מקבץ כתב העת הישראלי להנחיה  
וטיפול קבוצתי, 21, עמ' 7-19 [http://il.org.nli.uli/:http19-71035076?pl.uls\\_opac/pqd/libnet~](http://il.org.nli.uli/:http19-71035076?pl.uls_opac/pqd/libnet~)  
\*ביברין, נ. (1993). הזדהות השלכתית - מנגנון המסביר תהליכים סמויים במשפחות ובקבוצות. חינוך  
וסביבה- שנתון מכללת סמינר הקיבוצים, ט"ו, 197-208.  
וולס ל. ג' (1997). פרספקטיבה סוציו-אנליטית על יחסים בין אישיים וקבוצתיים בתוך רוזנסון, נ' ונתן,  
ל'. (עורכים). הנחיית קבוצות מקראה. ירושלים המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.

Malcolm, P. (1989). The group-as-a-whole approach in Foulksian group analytic  
psychotherapy. *Group*, 13, 212-216. <https://doi/10.1007/BF01473152>

תפקידים בקבוצה  
זיו, י', ובהרב, י'. (2011). פרק 8: תפקידים פסיכולוגיים בקבוצה. בתוך: זיו, י', ובהרב, י'. מסע  
קבוצתי: המדריך למנחה קבוצות. (עמ' 119-103). הוצאת גל.  
\*מקנזי ר. ק' ולייבסלי ד. ג'. (1997). תפקידים חברתיים בקבוצות פסיכותרפיה. בתוך נ' רוזנסון ו ל' נתן  
(עורכים), הנחיית קבוצות - מקראה. ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.  
Shulman, L. (2012). The skills of helping individuals, families, groups, and  
communities. (pp. 502-572). Itasca, Illinois: F.E. Peacock Publishers.

שלבים בהתפתחות קבוצה  
\*מקנזי ר. ק' ולייבסלי ד. ג'. (1997). מודל התפתחותי של טיפול קבוצתי קצר מועד. בתוך נ' רוזנסון ו  
ל' נתן (עורכים), הנחיית קבוצות - מקראה (עמ' 187-200). ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש

חיים ציפורי.

דור חיים, פ' (2011). קבוצה ודינמיקה בראי הפסיכולוגיה החינוכית. פסיכולוגיה עברית.  
\*רייך, נ.ג' (1997). עבודתו של ביון על קבוצות. בתוך נ' רוזנוסר ול' נתן (עורכים). הנחיית קבוצות  
מקראה (עמ' 103-114). ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.

העבודה הקבוצתית כאמצעי לפיתוח הקהילה

בהם, א. (2003). יישום של שיווק חברתי בעבודה סוציאלית. חברה ורווחה, כ"ג (2), 14-166.  
קסן, ל. (1997). סיווג ותכנון עבודה בקבוצות במסגרת התערבות ישירה בעבודה סוציאלית. חברה  
ורווחה, ט"ו (1), 43-62.  
לוי, א. (2012). עבודה סוציאלית בקבוצות עם פונים לשירותי רווחה. בתוך: חובב מ. לונטל א. וקטן י  
(עורכים), עבודה סוציאלית בישראל. (עמ' 153-156, 163-168). תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד

קונפליקטים והתנגדויות בקבוצה

\*הניג מ' (2015). היה היו מנחה...ילד...ילד... קבוצה! תמונות מסע. בתוך ת' עיני להמן ור' שי  
(עורכות), סיפור קבוצתי מנחים כותבים על דרכם עם קבוצות (עמ' 132-166). אמציה הוצאת  
ספרים.

סמית, ק' וברג ד.ג' (1997). תפיסה פרדוקסלית של דינאמיקה קבוצתית. בתוך נ' רוזנוסר ול' נתן  
(עורכים), הנחיית קבוצות (עמ' 51-74). ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.  
\*תודר, מ' ווינברג, ח' (2006). הקבוצה בארץ המראות. מקבץ, 11(1), 35-55.

תפקיד המנחה

\*יאלום, א' ולשך מ' (2006). טיפול קבוצתי תאוריה ומעשה (עמ' 154-164, 198-202). אור יהודה:  
הוצאת כנרת.

\*רוטאן ס.ג' וסטון ו.ג' (2004). תפקידי המטפל הקבוצתי. בתוך ס.ג' רוטאן ו.ג' סטון (עורכים).  
פסיכותרפיה קבוצתית- גישה פסיכודינמית (עמ' 173-193). קריית ביאליק: הוצאת אח.  
גלינסקי, מ.ג', ושופלר ג' (1981) הבניית קו- הנחיה בהדרכה בעבודה סוציאלית. בתוך: נ. רוזנוסר ול'.  
נתן (עורכים) הנחיית קבוצות (עמ' 385-397). ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.  
וינשטיין, ש., ורון, י. (2001). "למחוק את הזיכרון, את ההבנה ואת התשוקה": תרומת אי הידיעה  
לעבודת צוות טיפולי רב מקצועי. חברה ורווחה, כ"א (2), 195-212.

סיום ופרידה בקבוצה

\*ביסון ר. (2018) מפגש אחרון ופרידה: תהליך הפרידה בסיום הטיפול הקבוצתי. מקבץ. כרך 23  
(גיליון 2) 89-111.  
יאלום, א' ולשך מ' (2006). טיפול קבוצתי תאוריה ומעשה (עמ' 379-388). אור יהודה: הוצאת כנרת.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 100 %

---

מידע נוסף / הערות:

הקורס משלב למידה תיאורטית עם חוויה והתנסות כמשתתפים בקבוצה וכן באמצעות הפרזנטציה מעין הנחיית עמיתים.